

ЗЕМЕЛЬНОЕ, АГРАРНОЕ, ЭКОЛОГИЧЕСКОЕ ПРАВО

УДК 349.6

ДЕРЖАВНИЙ ВОДНИЙ КАДАСТР: ПРИНЦИПИ ВЕДЕННЯ

Анастасія БОРОВИЦЬКА,
аспірант кафедри екологічного права
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

SUMMARY

The article is devoted theoretical and legal problems of the principles of the state water cadastre's maintenance. On the basis of general principles, specific principles are allocated and claimed to be exclusively presented in the formation and maintenance of the state water cadastre in Ukraine. The author presents the scientific classification of the principles of the state water cadastre (SWC) maintenance. Principles are proposed to be divided by the criterion of the form and objectives of the SWC maintenance into the three groups: a) principles of the public relations' regulation in the field of collecting and processing of cadastral information; b) principles of the public relations' regulation in the field of the usage of cadastral information; c) principles of the public relations' regulation in the field of the control over the State Water Cadastre maintenance.

Key words: principles, state water cadastre, principles of law, cadastre.

АНОТАЦІЯ

Стаття присвячена дослідженню теоретико-правових проблем принципів ведення державного водного кадастру та виділенню на їх основі спеціальних принципів, притаманних виключно питанням формування та ведення державного водного кадастру України. Подано наукову класифікацію принципів ведення державного водного кадастру, де за критерієм виду й мети діяльності ведення державного водного кадастру принципи запропоновано поділити на три групи: а) принципи регулювання суспільних відносин у сфері збору та обробки кадастрової інформації; б) принципи регулювання суспільних відносин у сфері використання кадастрової інформації; в) принципи регулювання суспільних відносин у сфері контролю за веденням державного водного кадастру.

Ключові слова: принципи, державний водний кадастр, принципи права, кадастр.

Постановка проблеми. Перехід України до ринкової економіки, інтеграція її у світове товариство економічно розвинених країн вимагають приведення національного законодавства до рівня світових стандартів. Імплементация міжнародних норм у національне законодавство охопила в тому числі й правові норми щодо охорони та обліку водних ресурсів. Державний водний кадастр (далі – ДВК) є обов'язковим елементом, який відображає кількісні та якісні характеристики водних ресурсів, а також є невід'ємною частиною обліку.

Водночас важливого значення для правотворчого і правореалізаційного процесів набувають принципи права, які втілюють соціальну природу права, відображають закономірності його розвитку й використовуються на практиці як найбільш загальні орієнтири поведінки. Термін «принцип» походить від латинського слова «principium», яке означає начало, основа. У загальнотеоретичному розумінні принципи – це те, що лежить в основі певної теорії науки, внутрішнє переконання людини, основне правило поведінки [1, с. 547]. Теорія права виходить із того, що принципи права являють собою основні ідеї, вихідні положення або провідні початки процесу його формування, розвитку й функціонування. Принципи права справляють величезний вплив на весь процес підготовки нормативно-правових актів, їх видання, установлення гарантій дотримання правових вимог [2, с. 22–23].

Принципам ведення ДВК притаманні загальні риси і властивості, характерні іншим правовим принципам. Тому при розгляді такого правового явища, як «принципи ведення ДВК», необхідно передусім керуватися загальними положеннями, виробленими в теорії права.

Актуальність теми. Методологічною основою статті є сукупність загальноновизнаних методів наукового пізнання, що поділені на дві групи: загальнонаукові (порівняльно-правовий, системний, формально-юридичний) та спеціальні (порівняльно-правовий, метод тлумачення правових норм). Загальним проблемам дослідження принципів права приділялася значна увага в роботах таких теоретиків права, як С.С. Алексєєва, А.М. Васильєва, Л.З. Лівшиц, Є.А. Лукашова, В.А. Козлова, П.М. Рабінович, Ю.А. Ведернікова, А.М. Колодій та багато інших. Дослідження галузевих принципів права й законодавства, зокрема екологічного права й законодавства, відображаються в працях В.Б. Авер'янова, В.І. Андрейцева, С.О. Боголобова, М.М. Брінчука, А.П. Гетьмана, О.Л. Дубовик, Б.В. Єрофєєва, М.І. Козиря, О.С. Колбасова, В.М. Комарницького, В.В. Костицького, М.В. Краснової, В.В. Петрова, В.К. Попова, Л.Л. Чаусової, Ю.С. Шемшученка, О.С. Шестерюка та багатьох інших авторів, які тією чи іншою мірою зверталися до досліджуваної проблеми.

Метою статті є дослідження теоретико-правових проблем принципів ведення ДВК і та виділення на їх основі спеціальних принципів, притаманних виключно питанням формування та ведення ДВК.

Виклад основного матеріалу дослідження. Принципам ведення ДВК притаманні загальні риси і властивості, характерні іншим загально-правовим принципам. Тому при розгляді такого правового явища, як «принципи ведення ДВК», необхідно передусім керуватися загальними положеннями, виробленими в теорії права. Так, торкаючись питання поняття принципів права, М.Н. Марченко вказує на їх значення в тому, що принципи права виступають в якості своєрідної несучої конструкції, на основі якої покочаються й реалізуються не тільки норми, інститути або галузі, а й уся його система. Принципи слугують основним орієнтиром усієї правотворчої діяльності, правозастосовної та правоохоронної діяльності державних органів. Від ступеня їх дотримання прямо залежить рівень злагодженості, стабільності й ефективності правової системи. Маючи загальнообов'язковий характер, принципи права сприяють зміцненню внутрішньої єдності взаємодії різних його галузей та інститутів, правових норм і правових відносин, суб'єктивного й об'єктивного права [3, с. 248]. Принципи права виражають і характеризують найголовніші риси права як регулятора суспільних відносин, вони є стрижнем, який об'єднує норми права і надає певну заданість правотворчим і правозастосовним органам [4, с. 387].

Усі принципи права можна поділити на загальносоціальні (економічні, соціальні, політичні, ідеологічні та інші) та спеціально-соціальні (юридичні). У свою чергу, спеціально-соціальні діляться на загальні, галузеві та міжгалузеві [5, с. 656]. Галузеві правові принципи ґрунтуються на положеннях загальних принципів і враховують специфіку норм права кожної галузі. Варто зауважити, що галузеві принципи, так як і принципи загалом, не є статичними. Вони змінюються залежно від змін у суспільному житті, природі, праві (наприклад, із впливом часу деякі явища зазнають істотних змін або повністю зникають, натомість з'являються зовсім нові елементи, правові явища). Отже, галузеві принципи права є динамічними.

Екологічне право як самостійна (некомплексна) галузь права ґрунтується як на загальних принципах теорії права, так і на власних, галузевих принципах, що визначають її спрямованість із урахуванням особливостей суспільних відносин, які нею регулюються. Як зазначає А.К. Соколова, «з огляду на думки фахівців, а також на активне оновлення екологічного законодавства, а саме прийняття нових і доповнення раніше прийнятих нормативних актів, виникає необхідність поглибленого вивчення основних засад екологічного права, їх класифікації та з'ясування змісту принципів цієї галузі права» [6]. Еколого-правові принципи можуть офіційно закріплюватися в законодавстві або виводитися з його загального змісту. В останні роки в літературі стала приділятися підвищена увага дослідженню й класифікації еколого-правових принципів*; доведена доцільність їх розмежування на принципи права й законодавства [7, с. 485–488]. Під час проведення дослідження принципів екологічного права необхідно визначити їхні характерні риси: по-перше, їм

притаманний процес постійного розвитку, як динамічним категоріям. Їх становлення й формування відбувається з урахуванням природно-правових принципів, а самі вони суттєво впливають на формування екологічної політики держави й кодифікацію екологічного права. По-друге, принципи природного права, будучи загальнонауковою категорією, визначають загальну спрямованість і тенденції розвитку правових систем та їхніх частин, включаючи галузь екологічного права. По-третє, ці принципи слугують фундаментом для об'єднання окремих норм у єдину систему екологічного права як самостійної правової галузі. По-четверте, провідні загальнонародські правові ідеї природного права (принципи) властиві не лише екологічному, а й іншим галузям права. Їх можна розглядати як міжгалузеві принципи; поряд із цим спостерігається їх прояв на галузевому, підгалузевому та інших рівнях.

Окрім того, однією з **ознак принципів права є їхня предметна визначеність**, на існування якої вказав у юридичній галузевій літературі О.В. Смирнов, зазначивши, що принципи права виражають сутність такої системи норм, предметом регулювання яких є тому чи інший вид суспільних відносин [8, с. 24–25]. Виходячи з цього, як зазначає О.В. Старчук, предметна визначеність принципів права полягає в тому, що вони виражають суть норм права, за допомогою яких здійснюється правове регулювання суспільних відносин, які визначені предметом правового регулювання тієї чи іншої галузі права [9, с. 42].

Обов'язковою й однією зі складових екологічного права є водне право, частиною якого в питаннях, пов'язаних з управлінням водними ресурсами, є ведення ДВК, якому притаманні певні принципи. Предметна визначеність зазначених принципів полягає в тому, що вони виражають суть норм права, за допомогою яких здійснюється правове регулювання суспільних відносин, які виникають у процесі збору, систематизації, зберігання, обробки, узагальнення та видачі кадастрових даних, а також забезпечення здійснення ефективного процесу ведення ДВК. Вони (принципи) є гарантими в реалізації та захисту прав суб'єктів водно-кадастрових відносин. Основні положення кадастру, які становлять його принципи, кореняться в економічних умовах життя суспільства. Обґрунтовані економічною політикою держави, вони відображають закономірності розвитку суспільства й формують вимоги, запропоновані державою до кадастра [10, с. 35–36].

Правове закріплення зазначених принципів здійснюється різними шляхами та способами, саме цей факт свідчить про вдосконалення законодавства в цій сфері. Так, деякі принципи прямо закріплені в законодавстві про державний водний кадастр, тобто є статті, які у своєму тексті виражають їх конкретний зміст із певною мірою деталізації, інші ж можна вивести шляхом аналізу загальних положень законодавства.

У низці нормативно-правових актів прямо закріплені чи впливають із змісту норм права принципи ведення ДВК, проте в законодавстві та юридичній літературі відсутній науково обґрунтований поділ їх на види.

У зв'язку з чим пропонуємо класифікацію відповідних принципів за видами та метою діяльності ведення ДВК, а саме:

1) принципи регулювання суспільних відносин у сфері збору та обробки кадастрової інформації: а) принцип комплексності; б) принцип системності; в) принцип єдності системи та технології ведення ДВК; г) принцип безперервності ведення ДВК; р) принцип оперативності та своєчасності; д) принцип інформаційної взаємодії.

*Принципи права прийнято класифікувати за різними підставами, як-то: за формою нормативного вираження (тобто за характером нормативного джерела, у якому вони закріплені в міжнародних і внутрішніх деклараціях, конституції та чинному екологічному законодавстві); за сферою дії (в одній чи декількох галузях права, праві загалом); за змістом (загальносоціальні і спеціальноюридичні) та ін. У науці екологічного права застосовуються й інші поділи принципів: (а) за їх значимістю (видячи з двох основних ознак - сфери дії і значення). При цьому розрізняють принципи чільні (пануючі) і провідні, що знаходяться в певній співвідношенні першим і (б) за видами природних об'єктів тощо. Див. дод.: [7, с. 486].

2) принципи регулювання суспільних відносин у сфері використання кадастрової інформації: а) принцип відкритості кадастрової інформації; б) принцип обов'язковості використання кадастрової інформації; в) принцип достовірності й повноти даних; г) принцип документованості;

3) принципи регулювання суспільних відносин у сфері контролю за веденням ДВК: а) принцип наукової обґрунтованості, об'єктивності й законності кадастрової інформації; б) принцип концентрації та взаємозв'язку повноважень; в) принцип стабільності. Розглянемо деякі з них.

Базовим принципом ведення ДВК має стати басейновий принцип. Водною Рамковою Директивою ЄС [11] запроваджено принципово новий підхід до системи управління водними ресурсами, так зване інтегроване управління водними ресурсами за басейновим принципом, яким, зокрема, передбачено, що основною одиницею управління є басейн водного об'єкта. Як свідчить світова практика, такий інтегрований підхід сприяє максимальному досягненню цілей і завдань охорони та відтворення водних екосистем, забезпечення раціонального використання водних ресурсів.

Щодо необхідності впровадження принципу басейнового управління в Україні вже «замислився» й законодавець. Так, ст. 13 Водного кодексу України від 06 червня 1995 р. № 213/95-ВР [12] встановлено, що державне управління в галузі використання й охорони вод здійснюється за басейновим принципом на основі державних, цільових, міждержавних та регіональних програм використання й охорони вод і відтворення водних ресурсів. Загальнодержавною цільовою програмою розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну р. Дніпро до 2021 р. [13] передбачено реалізацію комплексу заходів із впровадження системи інтегрованого управління водними ресурсами за басейновим принципом. Також Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики до 2020 року» від 21 грудня 2010 р. № 2818-VI [14] у розділі I Загальних положень визначено, що система державного управління в галузі охорони вод потребує невідкладного реформування в напрямі переходу до інтегрованого управління водними ресурсами.

Окрім того, на офіційному сайті Державної служби України з питань регуляторної політики та розвитку підприємства розміщено Проект Закону України «Про внесення змін до Водного кодексу України (щодо впровадження інтегрованих підходів в управління водними ресурсами за басейновим принципом)» [15]. Проект цього регуляторного акта розроблено відповідно до вимог Водної Рамкової Директиви ЄС і на виконання Плану заходів щодо виконання Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу [16]. Законопроектом пропонується запровадження гідрографічного й водогосподарського районування території України для розроблення планів управління річкових басейнів. Уводиться поняття Плану управління річковим басейном як стратегічного планувального документа для впровадження програми заходів, що створюють підґрунтя для інтегрованого, екологічно й економічно обґрунтованого та сталого управління водними ресурсами в межах річкового басейну на довгостроковий період; басейнових рад як консультативно-дорадчих органів у межах території річкового басейну, які створюються для вирішення питань із використання й охорони вод і відтворення водних ресурсів, та визначається процедура їх створення.

Загалом басейновий принцип управління визначається як комплексне інтегроване управління водними ресурсами

в межах території річкового басейну. У наведеному законопроекті запропоновано провести гідрографічне районування території України – це поділ території України на гідрографічні одиниці, який здійснюється для розроблення планів управління річковими басейнами. Гідрографічними одиницями стануть райони основних річкових басейнів та суббасейни в їх межах, де райони основних річкових басейнів є головною одиницею управління в галузі використання й охорони водних об'єктів, які складаються з басейнів відповідних річок і пов'язаних із ними підземних водоносних горизонтів. В Україні запропоновано встановити 9 районів основних річкових басейнів: район басейну Дніпра; район басейну Дністра; район басейну Дунаю; район басейну Південного Бугу; район басейну Дона; район басейну Вісли; район басейну річок Криму; район басейну річок Причорномор'я; район басейну річок Приазов'я. У межах районів основних річкових басейнів можуть виділятися суббасейни.

Отже, зміст означеного принципу полягає в тому, що на загальнодержавному рівні стратегічні цілі, водну політику країни визначає Національна Рада з водних проблем, виконавчим органом якої може бути державний орган управління водним господарством, який за дорученням Ради розроблятиме законодавчо-правову й нормативно-методичну базу. Представницький басейновий орган створюється у формі басейнової ради [17]. Серед екологів-правників висловлювалася пропозиція щодо розробки системи басейнового принципу, за яким центр ваги управління водними ресурсами переноситься на басейн річки на Басейнову Раду річки, яка формується із представників громад, науки, водокористувачів, державної й місцевої адміністрації, яка розробляє напрями водної політики в басейні, затверджує бюджет, виконавчі документи, оперативні і стратегічні (довгострокові) плани, ставки платежів за різні види водокористування тощо [18, с. 108]. Як зазначає М.Є. Стадник, басейнові ради є головними басейновими координаторами, дорадчими органами, що діють на громадських засадах. Виконавчим басейновим органом мають бути Басейнові управління водних ресурсів. Вертикаль управлінських структур у межах водозабірної площі басейну продовжують обласні управління водного господарства, які на місцевому рівні здійснюють функції планування, координації й контролю за використанням, охороною та відтворенням водних ресурсів [19].

Разом із тим управління водними ресурсами на сьогодні в Україні здійснюється за адміністративно-територіальним поділом, що зумовлено недосконалістю законодавчої й нормативно-правової бази. Перехід від адміністративно-територіального до басейнового управління водними ресурсами потребує вдосконалення законодавства насамперед у частині встановлення правових норм, спрямованих на практичне запровадження системи інтегрованого управління водними ресурсами за басейновим принципом, таких як визначення основних термінів, гідрографічне та водогосподарське районування території України, повноважень органів державного управління та органів місцевого самоврядування тощо.

Басейновий принцип управління водними ресурсами визначає передумови й напрями створення в Україні сучасного механізму використання, охорони та відтворення вод, який відповідатиме найбільш ефективній міжнародній практиці й дасть змогу реалізувати стратегію державної політики, спрямованої на запобігання виснаження водних ресурсів і досягнення й підтримання доброї якості води. Отже, максимально ефективному державному управлінню

в галузі використання й охорони вод і відтворення водних ресурсів сприятиме перехід від адміністративно-територіальної до басейнової системи управління водними ресурсами, при якій головною одиницею управління буде визначено басейн водного об'єкта. Виходячи з наведеного, існує необхідність унесення зазначених змін до Водного кодексу України та розробки відповідного Закону України.

Принципи регулювання суспільних відносин у сфері збору кадастрової інформації.

1. Одним із основних принципів ведення ДВК є принцип комплексності, сутність якого полягає в тому, що обліком вод і визначенням наявних для використання водних ресурсів повинна охоплюватися вся територія країни. Органи державної виконавчої влади повинні мати у своєму розпорядженні дані не тільки стосовно окремих водокористувачів і водних об'єктів, а й стосовно регіону, області, району та країни загалом. Це надає можливість правильно здійснювати розподіл води між водокористувачами, отримувати достовірну інформацію щодо кількісного та якісного стану водних об'єктів, обґрунтовано планувати заходи раціонального використання, відтворення й охорони водних ресурсів.

2. Принцип комплексності дуже тісно пов'язаний із принципом системності. Він спирається на системний підхід, який визначається як направлення методології наукового пізнання й соціальної практики, в основі якого лежить розгляд об'єктів як систем; орієнтує дослідження на розкриття цілісності об'єкта, на виявлення різноманітних типів зв'язків у ньому і зведення їх у єдину теоретичну картину. Такий підхід, на нашу думку, буде розкривати суть ДВК (необхідно застосовувати при формуванні бази даних), що дасть змогу чітко, в повному обсязі сформулювати склад відомостей, суб'єктний склад та іншу необхідну для закріплення в ДВК інформацію.

3. Принцип єдності системи й технології ведення ДВК. Ведення державного водного кадастру має провадитись за єдиною методичною системою обліку водних об'єктів та їх використання. Єдність системи означає погодженість і послідовність ведення основних частин кадастру, змісту відомостей і способів їхнього одержання в окремих ланках. Отже, уся сукупність кадастрових заходів повинна вестись за єдиною методикою та системою на всій території України. Однак на сьогодні поки що рано говорити про те, що ведення ДВК провадиться за єдиною взаємозалежною функціонуючою системою. Це пов'язано з тим, що протягом тривалого часу до законодавства з порядку ведення ВДК не було внесено суттєвих змін. Для реалізації цього принципу в повному обсязі передбачається створення єдиної автоматизованої системи ведення ДВК. У кожній державі незалежно від кількості міністерств, які здійснюють ведення водного кадастру, повинні бути прийняті й погоджені для всіх розділів, які формують зміст кадастру, системи територіального поділу та кодування водних об'єктів, пунктів спостереження та видів інформації. Загалом автоматизована система ведення ДВК повинна забезпечувати спрощення та прискорення роботи щодо пошуку, обробки, узагальнення та видачі інформації, яка міститься у водному кадастрі.

4. Принцип безперервності внесення кадастрових даних полягає в тому, що первинні матеріали, отримані на основі обстеження водних об'єктів, коригуються з урахуванням поточних змін, які викликані природними, виробничо-господарськими і правовими факторами. Такі відомості отримуються шляхом використання та аналізу матеріалів

поточних обстежень, відібрання води з водного об'єкту для аналізу, моніторингу вод і дистанційного зондування (космічної зйомки). Так, О.М. Колотинська наголошує на необхідності періодичного уточнення й відновлення кадастрових відомостей, які забезпечують їх відповідність стану природного ресурсу [10, с. 37]. Варто підтримати думку С.Л. Гоштинар, яка зазначає, що безперервність ведення кадастру й періодичність унесення в нього змін не є двома самостійними принципами. На її думку, така позиція вбачається не зовсім правильною, тому що безперервність ведення кадастру забезпечується саме періодичністю уточнення й відновлення кадастрових відомостей [20, с. 238].

5. Результативність і ефективність діяльності центральних органів виконавчої влади (далі – ЦОВВ) щодо охорони навколишнього природного середовища та водних ресурсів залежить від наявності відповідної інформації, відсутність якої унеможлиблює прийняття рішень щодо певних питань. У зв'язку з чим фіксування принципу оперативності й своєчасності в чинному законодавстві є необхідним кроком. Сутність означеного принципу полягає в економії витраченого часу на отримання достовірних, усебічних і повних даних шляхом застосування сучасних методів аерофотографічної зйомки (топографічна зйомка на основі аерофотозйомки), аерофотозйомки (фотографування земної поверхні з літака), наземно-космічного знімання, польового і лабораторного обладнання для проведення водних, водно-хімічних (бактеріологічних і радіологічних показників водних об'єктів), агрохімічних (відбір проб ґрунтів, мулу і донних відкладень, вимір показників їх якості), гідрогеолого-меліоративних обстежень, електронно-цифрової обчислювальної та комп'ютерної техніки. Усе це сприяє одержанню необхідних відомостей про правовий, природний і господарський стан водних об'єктів для ведення державного й регіонального водних кадастрів при мінімальних затратах засобів і праці. Окрім того, зміст принципу оперативності й своєчасності отримання екологічної інформації проявляється в тому, що обробка, збір та узагальнення екологічної інформації щодо кількісних і якісних показників водних об'єктів, суб'єктів водокористування тощо повинні проводитись в мінімально можливі та розумні строки, закріплення яких має знайти своє легальне відображення в майбутньому Законі України «Про кадастри», прийняття якого необхідно на сьогодні.

6. Принцип інформаційної взаємодії. Його суть полягає в обміні інформацією між кадастрами, порівняльністю і сумісністю відомостей ДВК із відомостями, що містяться в інших державних кадастрах, реєстрах, інформаційних системах. Для забезпечення цього принципу кадастрові дані повинні бути, по-перше, подані в таких цифрових і текстових показниках, які надавали б можливість швидко обмінюватися інформацією, порівнювати й зіставляти природний ресурс у різних аспектах: по-адміністративно-територіальних одиницях (за басейновим принципом*), категоріях користувачів тощо; по-друге, були б зручно й раціонально розміщені в кадастровій документації [10, с. 39]. І досі забезпечення реалізації цього принципу ускладнюється в результаті

*Спираючись на те, що басейновий принцип повинен стати основою ведення ДВК, на відміну від інших кадастрів, де враховується поділ держави на адміністративно-територіальні одиниці, необхідно враховувати той факт, що для отримання повної картини, щодо стану навколишнього природного середовища в певному регіоні необхідні дані, які містяться у ДВК. У цьому випадку можна говорити про те, що при веденні ДВК необхідно враховувати як басейновий, так і адміністративний поділ.

проведеної реорганізації організаційних форм ведення кадастру. Оскільки впровадження автоматизованої системи відбувається поетапно, то повне функціонування кадастрово-інформаційної системи буде мати місце тільки після повного його завершення.

Принципи регулювання суспільних відносин у сфері використання кадастрової інформації

1. Принцип відкритості кадастрової інформації. Наразі суспільні відносини щодо відкритості й вільного доступу до водно-кадастрової інформації належним чином не врегульовані. Постає проблема неналежного інформування громадян та інших зацікавлених суб'єктів, яка тягне за собою помилки в роботі державних органів влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій. Необхідність закріплення положення про відкритість відомостей водного кадастру в сучасному законодавстві впливає з нової концепції ведення ДВК, за якою державний водний кадастр може бути не тільки функцією управління водними ресурсами, яка забезпечує їхнє раціональне використання, а й геоінформаційною системою, подібною сприяти одержанню достовірної інформації про стан водних об'єктів, їхню кількість і якість, про господарське навантаження в той чи іншій частині водного об'єкта та іншої необхідної інформації. А це, у свою чергу, призведе до розширення кола суб'єктів його застосування та підвищення рівня обміну відповідної екологічної інформації.

2. Принцип обов'язковості використання кадастрової інформації полягає в тому, що відповідні органи за для виконання своїх повноважень у сфері використання та охорони водних об'єктів повинні спиратися на достовірну, усебічну та повну кадастрово-екологічну інформацію. Так, наприклад, завдяки відомостям державного водного кадастру органи державної влади й місцевого самоврядування, залежно від кола своїх повноважень, можуть: 1) установити обмеження щодо кількості дозволів на спеціальне водокористування; 2) понизити або, навпаки, підвищити нормативи гранично допустимих скидів забруднюючих речовин у водні об'єкти залежно від якості води в регіоні.

3. Принцип достовірності й повноти даних водного кадастру передусім вимагає отримання вірогідної інформації, що характеризує кількісні та якісні параметри водних об'єктів. Як зазначають О.М. Колотинська та С.Л. Гоштиняр, забезпечення вірогідності кадастрових відомостей досягається на основі встановлення переліку документів і матеріалів, що слугують джерелом одержання інформації про природний ресурс, порядок розгляду й затвердження кадастрових відомостей, а також періодичності їхнього уточнення та відновлення [10, с. 37; 20, с. 241]. На думку М.М. Брінчука, для забезпечення й дотримання цього принципу важливо виходити зі змісту понять «достовірна інформація» й «повна інформація» [21, с. 152]. Але у зв'язку з відсутністю легального визначення таких понять пропонуємо своє доктринальне визначення.

Достовірною є інформація, яка відображає реальний стан щодо водного об'єкта, його кількісних і якісних показників, суб'єктів водокористування та іншої кадастрової інформації, яка не викликає сумніву, є правильною, точною й відповідає встановленим вимогам законодавства.

Повною є інформація про всі водні об'єкти держави, яка становить зміст ДВК, у тому обсязі, у якому можуть і повинні вводити органи державної виконавчої влади для реалізації покладених на них повноважень у галузі охорони навколишнього середовища.

Інформація, яка не відповідає вищезазначеним критеріям, може стати причиною значних економічних і соціальних втрат, призвести до помилок у розміщенні продуктивних сил країни, а стосовно ринкової економіки – до її провалу.

4. Принцип документованості. Відомості, які входять до складу ДВК, повинні бути зафіксовані в паперовому та (або) електронному вигляді. Але при наявності суперечностей між відомостями, що містяться в документах на паперовому та електронному носіях, пріоритет повинні мати відомості, що містяться в документах на паперовому носії.

Принципи регулювання суспільних відносин у сфері контролю за веденням ДВК

1. Не опускаючи значення інших принципів, принцип наукової обґрунтованості, об'єктивності й законності кадастрової інформації також є одним із основних. Кожна зі складових цього принципу має своє значення. Дані, які формують зміст ДВК, повинні бути науково обґрунтованими. Ця вимога має стосуватися як окремих висновків науково-дослідних установ по кожному конкретному випадку, так і загальних зведених висновків цих суб'єктів. Як відмічає М.М. Брінчук, судження та підсумки, які становлять зміст висновку, повинні бути науково аргументованими. Критеріями при цьому можуть бути не тільки особисті наукові твердження, посилення на позиції та праці авторитетних учених, а й головним чином положення законодавства в галузі охорони навколишнього середовища й природокористування [21, с. 154]. Також дані, які входять до державного водного кадастру, повинні бути об'єктивними. Об'єктивність у нашому випадку виявляється в неупередженості збору інформації, її оцінці відповідно до реального стану водного об'єкта із дотриманням установлених стандартів, нормативів у цій сфері.

Окрім того, уся інформація, яка становить зміст ДВК, повинна бути одержана суто в законодавчому порядку. Принцип законності характеризується чітким дотриманням чинних законів та інших підзаконних нормативних актів. Законність розглядається і як відповідність кадастру нормативним правовим актам із питань форм, системи й порядку його ведення. Відхід від цього принципу може завдати великої шкоди інтересам захисту інформації, інтересам особи, суспільства й держави, зокрема незаконним приховуванням від суспільства інформації, яка не потребує засекречення, або витоком важливої інформації.

2. Принцип концентрації та взаємозв'язку повноважень передбачає зосередження повноважень щодо ведення ДВК в межах одного суб'єкта, що не виключає можливості утворення його територіальних органів на місцях, задля більш ефективного та своєчасного виконання покладених повноважень.

3. Принцип стабільності. Суть цього принципу полягає в постійному зберіганні документів, які містяться в ДВК, і недопущення їх знищення та вилучення з них будь-яких частин.

Висновки. Отже, проаналізувавши все вищевикладене, доходимо висновку, що принципи ведення ДВК являють собою нормативно встановлені основні положення, які відображають порядок здійснення діяльності щодо організації ведення ДВК і застосування його відомостей. На сьогодні процес формування принципів ведення ДВК не завершений і потребує ще додаткових досліджень, а також нормативних закріплень шляхом прийняття єдиного нормативно-правового акта, наприклад, Закону України «Про кадастри природних ресурсів».

Список використаної літератури:

1. Словникіншомовнихслів/заред.О.С.Мельничука.–К.: Головна редакція «Українська радянська енциклопедія» (УРЕ), 1974. – С. 776.
2. Общая теория государства и права : Академический курс : в 2 т. / под ред. проф. М.Н. Марченко. – М. : Зерцало, 1998. – Т.2 : Теория права. – 1998. – С. 622.
3. Теория государства и права / [А.Г. Бережнов, Е.А. Воротилин, А.А. Кененов и др.] ; под ред. М.Н. Марченко. – М. : Зерцало, 2004. – С. 800.
4. Теория государства и права : [учебник для вузов] / Т.Н. Радько. – М. : Академический проект, 2005. – С. 816.
5. Теория держави і права : [підручник] / О.Ф. Скакун ; пер. з рос. – Х. : Консум, 2001. – 656 с.
6. Соколова А.К. Актуальні питання теорії екологічного права / А.К. Соколова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://cyberleninka.ru/article/n/aktualni-pitannya-teorii-ekologichnogo-prava>.
7. Анісімова Г.В. Принципи екологічного права: поняття та види / Г.В. Анісімова // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 20-річчю Національної академії правових наук України, 20–21 листопада 2013 року, м. Харків. – Х., 2013. – С. 485–488.
8. Трудовое право : [учебник для вузов] / [Н.А. Бриллиантова, И.Я. Киселев, В.Г. Малов и др.] ; под ред. О.В. Смирнова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Проспект, 1997. – С. 448.
9. Старчук О.В. Щодо поняття принципів права / О.В. Старчук // Часопис Київського університету права. – 2012. – № 2. – С. 40–43.
10. Колотинская Е.Н. Правовые основы природно-ресурсовых кадастров СССР : [монография] / Е.Н. Колотинская. – М. : Изд-во Моск. университета, 1986. – С. 136.
11. Директива 2000/60/ЄС Європейського Парламенту і Ради «Про встановлення рамок діяльності Співтовариства в галузі водної політики» від 23.10.2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_962.
12. Водний кодекс України : Закон України від 06.06.1995 р. № 213/95-ВР // Відомості Верховної Ради (ВВР) – 1995. – № 24. – Ст. 189.
13. Про затвердження Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року : Закон України від 24.05.2012 р. № 4836-VI // Відомості Верховної Ради (ВВР) – 2013. – № 17. – Ст. 146.
14. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року : Закон України від 21.12.2010 р. № 2818-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР) – 2011. – № 26. – Ст. 218.
15. Офіційний сайт Державної служби України з питань регуляторної політики та розвитку підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dkrp.gov.ua/acts/1191.htm>; Див. дод.: Головний правовий портал Ураїни «Лігезакон» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/NT0620.html.
16. Про затвердження плану заходів щодо виконання у 2013 році Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25.03.2013 р. № 157-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/157-2013-%D1%80>.
17. Солоха М.Т. Напрями вдосконалення механізмів державного регулювання використання водно-ресурсного потенціалу України / М.Т. Солоха [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://docs.google.com>.
18. Яцик А.В. Басейновий підхід до управління водними ресурсами – перший етап до їх інтегрованого управління / А.В. Яцик // I-й Всеукраїнський з'їзд екологів: міжнар. наук.-техн. конф., 4–7 жовтня 2006 р. : тези допов. – Вінниця, 2006. – С. 108.
19. Стадник М.Є. Реформування системи управління водними ресурсами в Україні / М.Є. Стадник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/11417/1/Stadnik.pdf>.
20. Гоштинар С.Л. Основні принципи ведення державного земельного кадастру / С.Л. Гоштинар // Актуальні проблеми держави і права : збірник наукових праць. – 2008. – Вип. 37. – С. 236–242.
21. Бринчук М.М. Принципы экологического права : [монография] / М.М. Бринчук. – М. : Юрлитинформ, 2013. – с. 208